

(א) יצמות לה, (ב) יצמות לה, (ג) יצמות לה, (ד) יצמות לה, (ה) יצמות לה, (ו) יצמות לה, (ז) יצמות לה, (ח) יצמות לה, (ט) יצמות לה, (י) יצמות לה, (יא) יצמות לה, (יב) יצמות לה, (יג) יצמות לה, (יד) יצמות לה, (טו) יצמות לה, (טז) יצמות לה, (יז) יצמות לה, (יח) יצמות לה, (יט) יצמות לה, (כ) יצמות לה, (כא) יצמות לה, (כב) יצמות לה, (כג) יצמות לה, (כד) יצמות לה, (כה) יצמות לה, (כו) יצמות לה, (כז) יצמות לה, (כח) יצמות לה, (כט) יצמות לה, (ל) יצמות לה.

גלוין הש"ס

גמ' וכושהו שוטה זבין. ע"י סוכה דף ע"ג ע"ב ע"ב ד"ה ידעוקא: ת"ם ד"ה דלמא ב' אור"ת דרוקא ב' ע"י לקמן דף כה ע"ב ע"ב ע"ב ד"ה קיום שטמא:

גהות הב"ח

(א) גמ' תיבת קרא עליו וכו' עד ע"כ. (ב) גמ' ש"מ ע"כ. (ג) דלג ה"ס גמ' לה:

תוספות ר"ד

יוצא ממקום אחר ולא דמי לאל למודע ולא לאמנה דמודע הא קא חזי דאנוס היה ולא היה להם לחתום עד שלא יכתבו לו שטר מודעא אמנה נמי לא אע"ג דאמרין שאע"פ שהלוח אמרנו למלוח שילוחו אפי"ה אין לחתום בו דהתם לא משום פסידא דלה שיוון שהוא מתרצה בכך אין אנו חוששים דברכי אלא משום פסידא דלקוחות הוא דבאמרין הכי שכיח שבטב ללוות ולא לה אהי למישרי לקוחות שלא כיון תדע דהכי הוא דהא בשטר דלאו אקנייתא אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלוה עמו משום פסידא דלקוחות אבל בשטרא אקנייתא כותבין דאי טרין כיון טרין ואע"ג ליהוה אפי"ה לא חיישין כיון שהוא מאמינו כיון כיון דהוא מאמינו שאם לא יתקיים התנאי יבטל לו המכר אין לנו לחוש להפסדו ודלמא שראים לחתום בו ולא היה חילוף כיון דלא מפסידא לאחריני אבל אם היה כתוב יוצא ממקום אחר אין נאמנים שכיח שהגיד שוב אין חזרו ומגיד (א"כ) [אין] י"ל כיון דרשית ליה דתנאי מילתא אחריני הוא ואינה עולה מהימנו אף על פי שכתב יוצא ממקום אחר נאמנים דמה לי אחרים מה לי הם כמו שאם מעידים אחרים על התנאי נאמנים כמו כן כשהעידו לא יבטלנו נאמנים והנכה בני אדם עושים דבר זה שאינם בוטרים להודיר שום תנאי שטר שהוא עתיד להתקיים ימים רבים ואומר התנאי לפני עדי השטר שלא יכפור איש לחבור הלכך אע"ג דליכא מינו אומרין: עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי א"ר פפא תרווייהו בשטר מעליא מספדיה והאי דאמר תנאי הו"ל חד ואין דבריו של אחד במקום שנים מתקין ליה ר"ה בריה דר"י א"ה אפילו תרווייהו נמי אלא אמרין הני למיעקר שהדותיהו קאתי חד נמי למיעקר שהדותיה קאתי פי"ה כיון שהעיד על כתיב

האשה שנתארמלה

פרק שני כתובות

ב.

וכשם שאין מוזמין העדים אלא צניפיהם. שהרי הם צאין לחייבין כדי לעונשן ואז נפש או ממון והסורה אמרה והעד צנעוליו יבא בעל השור ויעמוד על שורו (ב"ק דף ק"ג): **כך אין מכושין.** אפילו לצטל עדותם: **לא הוו משגיחין צבו.** צעדי השטר לגבות על פיהם: **השפא.** דליכא למימר אילו הוו קמן הוו מודו להני אמרת מהימני: **ואוקי ממונא בחוקא** מעמוד בחוקת המוכר. ודקתני צבריין אין נאמנים לא דליהו שטרע מעליא למיגבי ציה אלא דלא קרעין ליה ואי תפיס מידי והדר אמי האי ותבע מיניה לא מפקינן מיניה דאמרין אוקי תרי לצהדי תרי וממונא בחוקא) היא דקאי: **וצין נכסיה.** מכר קרקעומוי: **חלים.** צריא: **ולא אמרן.** דאוקי נכסי בחוקת צר שטיא: **אלא דאיוס ליה.** צנכסיס הללו חוקה לצצהתא שיהי על אצמוי דחוקה מעלייתא היא: **אצל ליה ניהו צבו חוקה דאצתא.** אלא חוקה דנפשיה שקנאן הוא והוחזקו צדו כקנייתו כך מכירתו ואין חוקתו חוקה לצטל מכירתו: **נהי דהומה לא הויה.** לעונשם לא נפש ולא ממון הכחשה הויה לצטל עדותם: **אין מקיימין אס השטר.** מתוך שטר אחר: **א"ר קרא ערער.** על אותו שטר האחר והוחזק צב"ד על ידי עדי דאי לא קרא עליו ערער חיישין דלמא ההוא גופיה מוויף הוא: **משטי שדוס.** מעדים האלה אס חתומים על שני שטרות אחרים שהן מכר שתי שדות ואכלוס לקוחות ע"י שטרות הללו שלש שנים מוקיימין שטר שלישי מהן אס החתימות דומות: **צבוש.** צלל ערער: **ויזאלא מחתא ידי אחר.** שהשטרות הללו שמקיימין את השלישי מהם יואל מתחת ידי אחר ולא מתחת ידיו של זה המוילא את השלישי: **זיופי ויוף.** הסתמל צכתא של אותן שטרות וכיון וחתם הוא עצמו את השלישי דוגמת אותו חתימה: **דאיכא מוחש דלמא משטי ליה ליה למלה ומאמניו** עד שילוחו ולבטן לא ילוהו אפי"ה לא חיישין כיון שהוא מאמינו כיון כיון דהוא מאמינו שאם לא יתקיים התנאי יבטל לו המכר אין לנו לחוש להפסדו ודלמא שראים לחתום בו ולא היה חילוף כיון דלא מפסידא לאחריני אבל אם היה כתוב יוצא ממקום אחר אין נאמנים שכיח שהגיד שוב אין חזרו ומגיד (א"כ) [אין] י"ל כיון דרשית ליה דתנאי מילתא אחריני הוא ואינה עולה מהימנו אף על פי שכתב יוצא ממקום אחר נאמנים דמה לי אחרים מה לי הם כמו שאם מעידים אחרים על התנאי נאמנים כמו כן כשהעידו לא יבטלנו נאמנים והנכה בני אדם עושים דבר זה שאינם בוטרים להודיר שום תנאי שטר שהוא עתיד להתקיים ימים רבים ואומר התנאי לפני עדי השטר שלא יכפור איש לחבור הלכך אע"ג דליכא מינו אומרין: עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי א"ר פפא תרווייהו בשטר מעליא מספדיה והאי דאמר תנאי הו"ל חד ואין דבריו של אחד במקום שנים מתקין ליה ר"ה בריה דר"י א"ה אפילו תרווייהו נמי אלא אמרין הני למיעקר שהדותיהו קאתי חד נמי למיעקר שהדותיה קאתי פי"ה כיון שהעיד על כתיב

ואוקי ממונא בחוקת מריה. פירש צקונט' ואין נאמנין דקתני ללו דמגבינן בשטרא אלא דלא קרעין ליה ונפקא מינה דאי תפס לא מפקינן מיניה וקשה דלמר צב"ק דצ"מ (דף ק"ו): **וצי ספק צכור תקפו כהן מויליין אותו מידי אלמא תפיסה דלחחר ספיקא ללו כלום היא ומינה אההוא דסוף השואל** (שם דף ק"ב): **ואוקי מריד דלמר' גצי משכיר צית לחצרו צי"צ והוציס לשנה מדינר וצב לחדש צא צתחלת החדש כולו למשכיר אלמא דבחוקת משכיר הוא ואפי"ה קלמא צא בסוף החדש כולו לשוכר דשאני התם דכיון דלא צא צתחלת החדש איכא למימר דלודוי אודי ליה ויש לומר דשאני גצי צכור שכהן תופס מספק דאין יודע אס צכור הוא אצל הכא שטוען צרי מהניא תפיסה ואי"ת בחוקת הצתים (צ"צ דף ק"ג): **גצי זה אומר על אצמוי כו' ואמר ר"ג כל דאליס גבר ופריך מהמחלק פרה צחומר זה אומר צרשותו ילדה וזה אומר כו' יחלוקו ומאי קושיא הא הויה אמאי כסומכוס וצב נתמן כרצנן דלרצנן דלמר' המע"ה היינו דיעא דכל דאליס גבר כיון דמהניא תפיסה כשטוען צרי ויש לומר דהכי פריך דאפי"ה רצנן לא פליגי לסומכוס אלא משום דחז מיניהו מוחזק ואיכא למימר המע"ה אצל הכא דאין אחד ממקום אחר משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אין נאמנין (א) קרא עליו ערער אפי"ה דאמר רבי אסי האין מקיימין את השטר אלא משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אמרי נהדרעי ואין מקיימין את השטר אלא משתי כתובות [או] משתי שדות והוא שאכלוס בעליהן ג' שנים ובשופי א"ר שימי בר אשי וביוצא מתחת יד אחר אבל מיד עצמו לא מאי שגא תחת יד עצמו דלא דלמא זיופי מוויף מתחת ידי אחר נמי דלמא אול והוא אתא זיויף כולי' האי לא מצי מכיון ת"ר (א) כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אפילו לאחר כמה שנים אמר רב הונא והוא שזוכרה מעצמו רבי יוחנן אמר א"ע"פ שאין זוכרה מעצמו אמר ר"ב ש"מ מדרבי יוחנן הני בי תרי ידיעי שהדותא ומנשי חד מנייהו מוכר חד לחבריה איבעיא להו עצמו מאי רב חביבא אמר אפילו עצמו מר בריה דרב אשי אמר עצמו לא והלכתא מעצמו לא****

כתבם: עצמו מאי. אס צעל דין עצמו מוכירו עד שזכר מאי: **ואי**

ואוקי ארעא בחוקת בר שטיא. דוקא צקרקע הוא דלמרין הכי אצל צמטעליס אמרין דהוו צחוקת המוחזק כדלמר צכרן השואל (צ"מ דף ק"ג): **גצי המחליף פרה צחומר דפריך וליחזי פרה צרשותא דמאן קיימא ולהוי אידין המע"ה ומשני דקיימא צבאס אומר ר"י דהכא לא שייך למימר כדלמר' צדוק קדושין (דף ע"ט):** וצמי שמת (צ"צ דף ק"ג): **ואי** אס שכיז מרע הוא עליהס להציא רחיה צצריא היכה ואס צריא הוא כו' דבר שטיא דהכא כיון דתמיס חלים ועמיס שוטה אין רחיה ממה שהוא עכשו: **ד"ר א"ר יוסי** וי"ה: **אור"ת** א"ר יוסי: **דדוקא** היכה שאין אנו מכינים החתימה אלא ע"י דמיון החתימה להחתימה אצל היכה דמכירין חתימת העדים צבציעת עין אע"פ שיש לו חתימה אחרת תחת יד ליכא למיחש דלמא זייף דכיון דמכירין החתימה אס זייף היה ניכר היטב: **ו"ר ר"י יוחנן אומר אע"פ שאין זוכרה מעצמו.** פי' אצל ע"י השטר זוכרה אצל אס אין זוכרה כלל לא דמפיהס ולא מפי כתבם דלמרין פי' ד' אחין (יצמות דף לא): **ואס** גצי מפני מה לא תקנו זמן צקדושין דקלמר לינחי גצי עדים אי דכרי ליתו ולקדו ואי לא זימנין דחזו צכתא ולתו ומסדהי ואמר רחמנא מפיהס ולא מפי כתבם ואי"ת הכא נמי אמאי לא אסרין לכתוב עדות על השטר שמה ישכח לגמרי ולתו ומסדהי מכתבם כדחיישין התם ויש לומר דודאי התם חשו חכמים לפי צב"ד מוסרין לו השטר ויסבור שלכך מסרוהו לו שיעיד אפי' לא יזכור אצל הכא שמעצמו כותב עדותו על השטר לא חשו חכמים לכך ואי"ת אמאי לא אסרין ולאסדהי הא תנן צגט פשוט (צ"צ דף ק"ס): **מי שנמחק שטר חצבו מעמיד עליו עדים וצא לצ"ד ועושין לו קיומו ומפרש צבמ' מיהו קיומו וכן בגזולת קמא (צ"ק דף ת"ט).** דלמרין גצי שורף שטרותם של צכרי פטור מדניי אדס כו' ה"ד אי דליכא סקדי לדיעי מה הוה אומר דלמא אלו המסדהי צכתם כאליו שטרע אחרניה אלמא לא חשבינן ליה מפיהס ולא מפי חכמים וי"ל דצ"ד ד' אחין (יצמות לא): **ואס** חיישין דלמא לתו ומסדהי צכתם כאליו זוכרין העדות אצל ודאי אס היו מעידין שכן ראו צחתימתן הא לא חשיב מפיהס ולא מפי כתבם דעדים החתומין על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותם צצית דין והוי כאליו מעידין ראינו עדות שנחקרה צצית דין ואס תלמר והכא אפילו אין זה זוכרה כלל מה צכך יציא שטרע

דאסדהי תרי כחד אי"ו דפסלינהו בגזולתא אלמא כל היכא דפסלינהו בגזולתא לא אמרין תרי ותרי נינהו אלא נאמנים ומחזיקים להו בגזולתא על פיהם אבל היכא דלא משוי גופיהו גולנים אלא מכחישים אותם ואמרו דההוא שהדותא לא הות כן אמרין תרי ותרי נינהו ולא ידעין אמאן נסמך אי אהני אי אהני אך אם מכחישו בדרך הזמה שאמרו עמנו הייתם במקום פלוני דהוא חידוש וגזירת מלך אבל אם אמרו עמנו ה' המלוה או הלוה במקום פלוני לא ידעין אמאן נסמך אלא אמרין תרי ותרי נינהו ואי פסלו להו לגופיהו בגזולתא או ע"י קורבה מהימנין בתראי ומבטלין לשהדותא דקדמאי לגמרי משום דכי מסהוי על גופיהו דגולנין נינהו פסלו להו לכל עדות דעלמא וכן כי מסהוי שחן קרובים למלוה או ללוה פסלו להו לכל עדיות דעלמא הלכך מהימני' לבתראי ולא אמרין תרי ותרי נינהו דהא מסלקי להו מדין עדים שאלו עדים הם בשאר עדיות אבל כשכמכחישין אותן שאמרים עמנו היה המלוה או הלוה אינן פוסלין אותן לשאר עדיות כי אם בעדות זה בלבד ואמרים ששקף העידו ואע"פ שלפי דבריהם ממילא מיפסלי כיון שחן אינן מעידים עליהם אלא בעדות זה ולא החזיקו את גופן פסולין אפי' בעדות זו תרי ותרי נינהו שאלו אמרים כן ואלו אמרים כן ולא ידעין אמאן נסמך ולא דמי לכי מתי נפשייהו פסולים דהתם לאו על גוף העדות מעידים דנימא דתרי ותרי נינהו אלא על גופן של עדים וכי מסהוי על גופן של עדים ליכא למימר תרי ותרי נינהו שהאין היינו הם נאמנים על עצמן ומשום האי טעמא אמרין דהא נאמנים והכא אין נאמנים ואי אמרת כיון שכשהו מעיד על גופן הם נאמנים גם הם נאמנים על גופן פסוליהו מעידים היו פסוליהו עמנו אלא נאמנים

עין משפט

לב א מיי פ"ו מהלכות עדות הלכה ז סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן קט ע"ב ע"ב: **לב ב מיי פ"ט מהל' מזירה הלכה ה סג עשין פ"ג עוש"ע ח"מ סי' ק"ג ע"ב ע"ב ע"ב:** **לב ג צ"י ח"מ ע"ב:** **לב ד מיי פ"ח מהל' עדות הלכה ה סג עשין פ"ג עוש"ע ח"מ סי' ק"ג ע"ב ע"ב ע"ב:** **לב ה מיי פ"ח מהל' עדות הלכה א סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן כח ע"ב ע"ב:** **לב ו מיי פ"ח מהל' עדות הלכה א סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן כח ע"ב ע"ב:** **לב ז מיי פ"ח מהל' עדות הלכה ב סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן כח ע"ב ע"ב:** **לב ח מיי פ"ח מהל' עדות הלכה ב סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן כח ע"ב ע"ב:** **לב ט מיי פ"ח מהל' עדות הלכה ב סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן כח ע"ב ע"ב:** **לב י מיי פ"ח מהל' עדות הלכה ב סג עשין קט עוש"ע ח"מ סימן כח ע"ב ע"ב:**

תוספות ר"ד

הקשונו והא תרי ותרי נינהו אבל קטנים היו פסולי עדות היו אין בהן דרך לקושיא זו שהיו עדותן על גוף העדים הוא ולא על העדות הלכך לא מצית לוקמיי לקושיא זו אלא על אנשים היו בלחוד ונראין עתה דבריו שכו"ו שהיו מעידין על גוף העדים ואמרים שהיו קטנים או פסולים שהן נאמנין ולא אמרין תרי ותרי נינהו אלא דחינן לשהדותא דקמאי ופסלינן להו לגמרי משום שהיה להן בתראה מסהוי על קמאה ופסלו להו ואי יתא כ"ש שהקושיא הוא יותר חזקה על קטנים ופסולים היו שיהיה אלו האחרונים נאמנים ולא ימא תרי ותרי נינהו אלא נקדע"י להאי שטרא לגמרי כיון שהאלו האחרונים מעידין על גופן של הראשונים שהיו פסולים אי"ו בין שאמרו"י אלו האחרוני' על הראשוני' קטנים היו פסולי עדות היו בין כשאמרים אנשים היו אומר בהביתא שאין נאמנים ועל כלה אנו מקשים דוחין את הראשונים לגמרי שאם יבואו שנים אחרים ואמרו לראשוני' פסולי' הייתם או קטנים וכן אמרים לא אלא גדולים וכשרים נינהו חזון מעדים זוממים שהאחרונים באים ומעידים על הראשונים ואמרים בינם פלוגי עמנו הייתם במקום פ' שהאמינה התורה את האחרונים ואמרין דחידשו הוא ולא משום תרי ותרי נינהו אבל בכ"מ אין אנו מאמינים את האחרונים יותר מן הראשונים אלא אמרין תרי ותרי נינהו אבל ודאי יש לומר דבר זה שאלו באו שנים והעידו על שנים אחרים שהם גולנים או משחקי קבוצים או שחן קרובים למלוה או ללוה נאמנים הם ולא אמרין תרי ותרי נינהו שאלו אמרים אין אנו גולנים ובראיתם אלא נאמנים הם לפסולין כדאמרין בפרק דיני ממונות בתרא גבי עד זומם דאמר רבא מכאן ולהבא הוא נפסל משום תרי טעמא דהא חידושו והאי נאן לך בו אלא חידושו ותדא משום הפסד לקוחות ותדא מאי איכא בין הני תרי טעמא א"ב שיהיו תרי ותרי נינהו אלא נאמנים

